

POSTANOWIENIE

Dnia 24 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik

w sprawie **M. P.**

skazanego z art. 157 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 24 stycznia 2024. r.,

wniosku obrońcy z urzędu o zasądzenie zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu

na podstawie § 11 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jednolity Dz.

U. 2023.1964 ze zm.)

p o s t a n o w i ł

zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adwokat A. G. – Kancelaria Adwokacka w [...] – 720 zł (siedemset dwadzieścia), tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie z dnia 7 marca 2023 r, sygn. akt VI Ka 222/22.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 18 października 2023 r. w sprawie II KK 440/23, Sąd Najwyższy oddalił jako oczywiście bezzasadną kasację sporządzoną i wniesioną przez obrońcę z urzędu skazanego M. P. – adwokat A. G. W dniu 15 listopada 2023 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy skazanego o zasądzenie na jej rzecz wynagrodzenia za obronę z urzędu na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie

ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów niepłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, stosownie do treści wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 grudnia 2022 r. w sprawie SK 78/21, powiększonego o VAT.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W pierwszej kolejności wyjaśnić trzeba, że zwłoka w rozpoznaniu opisanego wniosku wiązała się z koniecznością oczekiwania na rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy zagadnienia prawnego w sprawie I KZP 5/23.

Wniosek obrońcy uznać należało za zasadny.

Określając wysokość wynagrodzenia – za sporządzenie wniesienie kasacji w sprawie, w której w pierwszej instancji orzekał sąd rejonowy, co miało miejsce w tej sprawie – kierowano się treścią § 11 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 1964 ze zm. – dalej rozporządzenie z 2015 r.), uwzględniając pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia siedmiu sędziów z dnia 13 grudnia 2023 r., I KZP 5/23, zgodnie z którym stwierdzenie przez sąd niekonstytucyjności przepisów, na podstawie których orzeczono o kosztach pomocy prawnej świadczonej przez adwokata z urzędu, obliuguje do odstąpienia od ich stosowania i umożliwia, w trybie przepisu art. 626 § 2 k.p.k., wydanie postanowienia uzupełniającego z uwzględnieniem stawek należnych adwokatowi działającemu z wyboru. Sąd Najwyższy orzekający w tym składzie uznaje, że różnicowanie stawek wynagrodzenia za tę samą czynność dokonaną przez obrońcę z wyboru i obrońcę z urzędu narusza wzorce konstytucyjne wynikające w szczególności z art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 zdanie drugie i art. 64 ust. 2 Konstytucji RP. Tym samym rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 2631 – dalej rozporządzenie z 2016 r.), jako niezgodne, zwłaszcza z konstytucyjną zasadą równości wobec prawa w zakresie wysokości stawek za poszczególne czynności (opłaty w stawce minimalnej), nie może być stosowane. Za taką prokonstytucyjną wykładnią przemawia m.in. argumentacja Trybunału Konstytucyjnego zawarta w

uzasadnieniu wyroku z dnia 23 kwietnia 2020 r., SK 66/19 (Dz. U. z 2020 r., poz. 769). Orzeczenie to wydane zostało wprawdzie na gruncie postępowania cywilnego, dotyczy jednak § 4 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia z 2016 r. o stawkach urzędowych, a więc przepisu zawierającego ogólną regułę ustalania wynagrodzenia dla adwokatów działających z urzędu według opłat określonych w rozdziałach 2 – 4 przedmiotowego rozporządzenia. W tej sytuacji nie ma żadnych racji, aby takiej prokonstytucyjnej interpretacji nie odnosić do stawek przewidzianych w rozdziale dotyczącym opłat w sprawach karnych i w sprawach o wykroczenia. Wspomniane wyżej postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2023 r. przewiduje stosowanie prokonstytucyjnej wykładni w wypadku konieczności wydania postanowienia uzupełniającego w przedmiocie kosztów w oparciu o przepis art. 626 § 2 k.p.k., jednak ze względów pragmatycznych nie ma przeszkód aby taką prokonstytucyjną interpretację aktów wykonawczych zastosować już w postępowaniu merytorycznym, skoro wchodzić może w grę i tak konieczność postąpienia zgodnego z wzorcami konstytucyjnymi w wypadku złożenia przez obrońcę – adwokata stosownego wniosku (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2024 r., V KO 96/23).

W konsekwencji złożenia przez obrońcę opisanego na wstępie wniosku, konieczne było zasądzenie na rzecz występującej w niniejszej sprawie obrońcy z urzędu nie kwoty 360 zł, jaką przewiduje przepis § 17 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia z dnia 3 października 2016 r., lecz kwoty 720 zł określonej w § 11 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia z dnia 22 października 2015 r., w którym uregulowano minimalne stawki opłat za te same czynności adwokata m.in. za sporządzenie i wniesienie kasacji w sprawie, w której w pierwszej instancji orzekał sąd rejonowy.

W określonej przez Sąd Najwyższy opłacie mieści się też VAT, który dla adwokatów działających z urzędu określa § 4 ust. 3 rozporządzenia z 2016 r. Zasądzonej opłaty nie można było podwyższyć o wskazaną wyżej stawkę podatku od towarów i usług, gdyż skutkowałoby to z kolei zróżnicowaniem stawek wynagrodzenia, tym razem na niekorzyść adwokatów działających z wyboru, którzy także mogą być płatnikami VAT.

Kierując się powyższym, orzeczono jak na wstępie.

[PGW]

[as]

